

Sítalpakon Magyarországon

Skiing in Hungary

BÉKI PIROSKA

Miskolci Egyetem, Marketing és Turizmus Intézet, Turizmus és Vendéglátás Tanszék
piroska.beki@gmail.com

Absztrakt

A sport és a turizmus ma már társadalmunk két „megaterülete”, amely milliókat mozgósít. Mindkettő jelentős hatást gyakorol az országok társadalmi, kulturális és gazdasági életére, illetve nemzetközi kapcsolataira. A kormány is nemzetstratégiai ágazattá emelte a sportturizmust, kiemelten kezeli és az egyes fejlesztéseket állami forrásból támogatja. A téli turizmus is annak köszönheti egyre nagyobb fellendülését, hogy a magyarországi sípályák szolgáltatásai kibővültek, a kezelt pályák egyre hóbiztosabbak és magasabb infrastrukturális színvonalat biztosítanak a téli sportok szerelmeseinek. Különösen az eplényi és a mátraszentistváni pályák élveznek előnyt a népszerűségben.

Tanulmányomban a sportturizmus kialakulását, a sport és a turizmus kapcsolatrendszerét, fejlődését, azon belül is a hazai sítérek versenyképességének néhány szegmensét mutatom be, mely a nagyobb hazai sípályákat veszi számba. A kutatás leginkább arra irányul, hogy a két sítéreg, Eplény és Mátraszentistván vonatkozásában bemutassam, hogy minek köszönhető a látogatók nagyobb száma, valamint a két sípálya miben különbözik egymástól, mely versenyképességre is hatással van.

Kulcsszavak: sportturizmus, síelés, Eplény, Mátraszentistván

Abstract in English

Sports and tourism is today two “mega-areas” in our society, which mobilise millions. Both have a significant impact on social, cultural and economic lives of their countries and their international relations. The Hungarian government also raised sport tourism as the nation’s strategic sector, gave it high priority and each development was supported by state resources. Winter tourism has a growing popularity due to expanding services of the Hungarian ski slopes, the prepared lines that more and more secure snow, and a higher standard of infrastructure provided for winter sports enthusiasts. In particular, the Eplény and Mátraszentistván tracks have priority in popularity.

In my study I present the development of sport tourism, sports and tourism relations system, some segments of the competitiveness within the domestic resorts, which takes into account the larger ski slopes. The research focused on two ski resorts: Eplény and Mátraszentistván to illustrate how we can explain the large number of visitors and differences between the two ski areas, which dedicate their competitiveness.

Keywords: sport tourism, skiing, Eplény, Mátraszentistván

1. Bevezetés

1990-es évekig a sport csak általánosságban vagy véletlen összefüggésben volt a turisztikai kutatással, soha nem állt a középpontban. A sportturizmus a belföldi turizmus fellendítésének is egyik kitűnő eszköze lehet, valamint szezonhosszabbító hatásával a vendégéjszakák száma is növelhető. Magyarország nem tekinthető sínemzetnek, mégis egyre többen kapcsolódnak be a sportturizmus ezen speciális piacára. Egyre több hazai sípálya épül, fejlődik, mégis inkább a külföldi, környező országokat keresik fel a sízés szerelmesei. A jellemző motivációk közül a minél több kilométerrel rendelkező, illetve minden pályanehezességű terepek élveznek előnyt.

A kormány kiemelten foglalkozik a sípályafejlesztésekkel Magyarországon és egyre többen lépnek be a belföldi sípiacra. A kínálati oldal bővülése és fejlesztése egyre vonzóbbá teszi a belföldi síturizmust a potenciális utazók között, még akkor is, ha a minőségi tényezőkben nem versenyezhetnek a szomszédos országok adottságaival. Főleg a Mátraszentistváni Sípark és az Intersport Síaréna - Eplény népszerűsége kiemelkedő, hazánk belföldi síelőinek fele erre a két helyre látogat előszeretettel.

Tanulmányomban a sportturizmus kialakulását, a sport és a turizmus kapcsolatrendszerét, fejlődését, azon belül is a hazai sítérek versenyképességének néhány szegmensét mutatom be, mely a nagyobb hazai sípályákat veszi számba. A kutatás leginkább tartalomelemzésre, esettanulmányra épít, valamint interjúk eredményeit mutatja be két magyarországi sípálya Eplény és Mátraszentistván vonatkozásában.

2. Sportturizmus

Az első alkalom, amikor a sport és a turizmus területét nemzetközi irodalmakban összekapcsolták és úgy vizsgálták, mint egységet Anthony (1966) nevéhez fűződik, ő írt egy tanulmányt a Fizikai rekreáció tanácsa (Council of Physical Recreation) számára Nagy Britanniában. Azonban sokkal később kezdődött a sportturizmus komoly tudományos vizsgálata (GLYPTIS, 1982). A hívójel, hogy a sport és a turizmus közelebb kerüljön egymáshoz mind politikai mind a tudományos vizsgálati szempontból az 1990-es évek általános érdeklődése volt. A sport fontos aktivitás a turizmuson belül és a turizmus alapvető jellemzője a sportnak (HINCH - HIGHAM, 2001). Az utóbbi évtized során egyre több figyelmet kapott ez a terület (GAMMON - ROBINSON, 2003), ennek ellenére a hazai szakirodalomban még ritkán találkozhatunk statisztikai adatokkal alátámasztott sportturisztikai kutatásokkal (BOKOR, 2004).

A sporttudomány területén mindeddig szintén kevés tanulmány született sportturizmus témában (BÁNHIDI, 2007). Hazánkban napjainkban a sport és a turizmus kapcsolata a gyakorlatban egyenlőre még nagyobb arányban van jelen, mint a tudományos munkák témái között (BOKOR, 2009). A sportturizmus elméleti háttérének lassú fejlődését befolyásolja az a tény, hogy két olyan fogalom találkozásáról van szó, amit külön-külön is nehéz definiálni. A turizmus jelenleg legelfogadottabb definíciója, a Turizmus Világszervezete (WTO) és az Interparlamentáris Unió 1989. április. 10-14 között elfogadott és a Hágai Nyilatkozatban közzétett megfogalmazás: „a turizmus magában foglalja a személyek lakó- és munkahelyen kívüli minden szabad helyváltoztatását, valamint az azokból eredő szükségletek kielégítésére létrehozott szolgáltatásokat.”

A különböző meghatározások gyakran tesznek különbséget a kirándulók, akik kevesebb, mint 24 órára látogatnak el valahová és a turisták között, akik 24 órát, vagy többet töltenek a célállomáson (WTO, 1981). Ugyanakkor a látogató terminust gyakran mindkét csoportra használják. A turizmus meghatározásakor a Turisztikai Világszervezet (1981) tesz külön említést a sportról, mint a szabadidős tevékenységek részhalmazáról.

A sport meghatározása ugyanolyan nehéznek bizonyult, mint a turizmus esetében, de közös dimenziók váltak nyilvánvalóvá. A sport legnépszerűbb felfogását tükrözi a mondás,

miszerint sport az, amiről a napilapok sportoldalán írnak (BALE, 1989). A tipikus szótári meghatározás szerint a sport 'egyéni vagy csoportos tevékenység, amit testedzési vagy kikapcsolódási céllal űznek, gyakran versenyszerű formában' (SMITH - COLLINS, 1988). Azok a meghatározások, amelyek a sportszociológia világában születtek, éles látók abban a tekintetben, hogy ötvözik a turizmus fogalmával. McPherson és társai (1989:15) hasonló módon definiálják a sportot, mint „strukturált, célorientált, versengő, versenyzésalapú, tréfás fizikai aktivitás”.

A sportot úgy is definiálják, mint célorientált, versengő és versenyalapú. E három jellemző szoros kapcsolatban áll egymással. A sport célorientált abban az értelemben, hogy a sporthelyzetekben van egy célkitűzés a képességek, a kompetencia, az erőfeszítés, a nehézségi fok, az ügyesség vagy teljesítmény vonatkozásában. A legtöbb esetben ezt a célorientációt kiterjesztik a verseny bizonyos szintjére. A verseny egyik vagy másik végétét a harcban győztes, illetve vesztes kifejezések használata mutatja. Alternatív módon a versenyt lehet kevésbé mereven is értelmezni az egyéni színvonal, valamely élettelen tárgy vagy a természeti erők elleni versenyzésként is. A sportturizmus kontextusában a versenynek az utóbbi értelmezése sokkal befogadóbb fogalmat kínál, amely tartalmazza a rekreációs sportot is, amelyeket általában a szabadtéri tevékenységeknek gondolunk. Ugyancsak magában foglalja résztvevők tekintetében a „sport mindenki számára” fogalmát (NOGAWA et al, 1996).

A sportturizmus a belföldi turizmus fellendítésének is egyik kitűnő eszköze lehet, valamint szezonhosszabbító hatásával a vendégéjszakák száma is növelhető. A hazánkban megrendezendő világversenyek, nemzetközi tornák a Magyar Turizmus Zrt. statisztikai adatai szerint egyre nagyobb érdeklődést keltenek a külföldi sportszeretők körében, és hatalmas bevételeket jelentenek az ország számára. (Magyar Turizmus Zrt: Marketingterv 2013) Ezért a sportturizmus folyamatosan bővülő kínálata a különböző fogyasztói csoportok eltérő igényeinek kielégítését célozza meg.

3. Versenyképesség és sportturizmus

A turisztikai termékek és desztinációk versenyképességének elemzésekor leginkább a Porter (1993) féle gyémántmodell és Ritchie-Crouch (2003) modellje alkalmazható a legjobban, bár a modern desztináció-marketinggel kapcsolatban Piskóti (2011) modellje is illeszkedik a témához. Ezen alapkutatásokat szeretném a hazai síturizmuson (sípályákon), mint területi dimenzió keresztül bemutatni.

A „versenyképesség a vállalatok, iparágak, régiók, nemzetek és nemzetek feletti régiók képessége viszonylag magas tényezőjövedelem és viszonylag magas foglalkoztatási szint létrehozására egy fenntartható bázison, miközben a nemzetközi versenynek tartósan ki vannak téve”. Ezen túlmenően területre vonatkoztatva a versenyképesség a desztináció azon jellemzője, amely által sikeresen tud helytállni a turisztikai versenyben, az átlagon felüli és a lehető legkisebb társadalmi és természeti költségekkel fenntartható jólét biztosítása érdekében (WTO, 2000). Ritchie-Crouch (2003) szerint versenyképes az a turisztikai desztináció, mely képes a turisztikai bevételek növelésére, képes folyamatosan (és egyre több) látogató vonzására, a látogatóknak emlékezetes, megfelelő élmény(eke)t nyújt, mindebből profitot tud termelni úgy, hogy közben a helyi lakosság életszínvonala (jóléte) is minimum megmarad, de inkább emelkedik. Végül képes arra, hogy mindezt megőrizze a jövő generációi számára. A desztináció versenyképességét befolyásoló elemei mellett a külső környezetre is hangsúlyt fektet. Porter modelljét alapul véve 36 elemet rendezett 5 fő komponensbe. Sorba állítva az alapvető erőforrások és vonzerők köre (fizikai környezet, klíma), kiszolgáló tényezők és erőforrások területe (infrastruktúra, turisztikai vállalkozások, melyek az adottságok kihasználását lehetővé teszik), desztináció menedzsment (adottságok és erőforrások jobb kihasználását, a kiszolgáló tényezők hatékonyságának növelését segíti elő), desztináció tervezés és –fejlesztés kérdése (turisztikai fejlesztések fenntartható módon valósuljanak meg,

ez már alpból elvárt követelmény), illetve a minősítő és erősítő determinánsok meghatározása (közbiztonság, imázs).

A desztináció turisztikai versenyképessége, s annak a település, a város, a terület egészére, lakosságára irányuló pozitív gazdasági-társadalmi-kulturális hatásainak elérése az egész közösség ügye, érdeke, így válik a desztináció marketing a „társadalmi marketing paradigmának és gyakorlatnak” (PISKÓTI, 2012) egyik jellemző, leginkább előtérben álló alkalmazásává.

Mindazonáltal, hogy szükséges hazánkban vizsgálni az egyre erősödő sport illetve aktív turizmus területeit, meg kell fogalmazni az ex post, ex ante avagy termék illetve desztináció szintű versenyképességet is. Török (2005), illetve Bató (2004) egyaránt megkülönbözteti e két versenyképességi mutatót, akiknek a véleménye megoszlik arról, hogy ezek külön-külön mérési eredményei mennyire esnek egybe. Egyben mindazon adottságok, élmények, szolgáltatások, melyek egyfajta szükségletet elégítenek ki a településmarketing termékei (PISKÓTI és mtsi, 2002).

4. Hazánk síturizmusa

Magyarország adottságai nem igazán kedvezőek a síturizmus számára. A tömegturisztikai termékek palettájára mégis az utóbbi néhány évtizedben felkerült a sportturizmus népszerű formája a síturizmus, mint elsődleges motivációs cél. Elsőként a Nyugat-Európai országokban terjedt el. Kezdetben az elitréteg aktív turisztikai üdülésének egyik formája volt, majd a második/harmadik szabadság megjelenésével a téli üdülések aránya megnövekedett. A különböző utazási irodák sítúra csomagjai általában hasonló komplex turisztikai termékeket ajánlanak, melyeket turisták nagy tömegei vesznek igénybe. A síturizmus területén a sporttevékenység iránt érdeklődő turisták kereslete és a sportszolgáltatások kínálata a sportjellegű motiváció révén találkoznak egymással. A kínálati oldalon sporttevékenységgel összefüggő vonzerő áll, amellyel csak a megfelelő motivációjú és érdeklődési körű turistákat lehet megnyerni. A téli turizmus egyre nagyobb fellendülését annak köszönheti, hogy a magyarországi síturizmus szolgáltatásai kibővültek, a kezelt pályák egyre hóbiztosabbak (köszönhetően a hóágyúk használatának) és magasabb infrastruktúrális színvonalat biztosítanak a téli sportok szerelmeseinek. Így egyre több belföldi turista választja akár a hazai pályákat is, melyeknek alacsonyabbak a költségvonzatai, mint a környező országok által kínált lehetőségeknek.

Hazánkban felmérések bizonyítják, hogy a lakosság több mint 5 százaléka bekapcsolódik évente a síturizmusba (sielok.hu) és ez a szám évről-évre emelkedik. Hivatalos felmérések szerint 2016-ban a nemzeti sielők száma 546671 volt (VANAT, 2016). 2013-ban Ausztriába látogató magyar turisták száma elérte a 479 ezer főt és több mint 1 millió 622 ezer vendégéjszakát töltöttek hazai utazók Ausztria valamely síturizmus területén különböző szálláshelyeken (Österreich Werbung Budapest).

A belföldi síturizmusra a rövid tartózkodási idő a jellemző, legtöbbször inkább kirándulóként jelennek meg az alanyok. Sok esetben a megfelelő szállás hiánya is eredményezi ezt a folyamatot. Kialakult az a szokás, hogy sokszor a visszatérő vendégek is otthonukban töltik az éjszakát még akkor is, ha ez 1-2 óra utazással jár. Éppen ezért választanak olyan síturizmusra, ami ennyi idő alatt elérhető számukra. Eplény esetében leginkább a veszprémi szálláshelyek felkeresése a jellemző, hiszen a pálya közvetlen környezetében kialakított szállások minősége és mennyisége is alacsony. Mátraszentivánon hasonló a helyzet, a galyatetői, mátraházai szállások érhetőek el, illetve kis mennyiségben a pálya közelében lévő fizető vendéglátás, esetleg panziók, bérelhető házak, apartmanok.

A sielés szerelmesei évente több mint 70 millió forintot költenek a téli turizmusra, ezért a kormány érdemesnek talál beruházni a síturizmus korszerűsítésébe még akkor is, ha látszólag adottságainkat tekintve nem versenyezhetünk külföldi versenytársainkkal. Mégis határozat

született, hogy 150 millió forinttal támogatja az eplényi és a mátrászentistváni sípályák fejlesztését, közölte a kerékpározásért és az aktív kikapcsolódásért felelős kormánybiztos (MTI, 2016). A pályák nyári hasznosítása érdekében négyévszakos sífelvonót építenek, amelyet mindkét sípályán a következő, azaz a 2018-as szezon kezdetére üzembe is állítanak, és azok egész éves turisztikai attrakciót jelentenek majd az érintett térségekben.

Eddigi felmérések szerint az eplényi sípálya közel 80-100 ezer, míg a mátrászentistváni sípálya 45-50 ezer látogatót vonz évente. A két sípálya a magyarországi síelés több mint felét jelenti, melyekre eddig is jelentős összegeket fordítottak az üzemeltetők. Az állami támogatású beruházások összértéke 800 millió forint, melyből a fennmaradó részt a sípályát üzemeltetők teszik hozzá saját forrásból. A pályák fejlesztésével feltételezhetően az idegenforgalom is élénkül az adott térségekben, a forgalom a helyi szállásadók bevételeit is növeli, így a területek komplexen fejlődnek. Magyarországon megalakult Fehér Gyula elnöklésével a Chernel István Sí és Turisztikai Klaszter, melynek már 31 tagja van, és nagy hangsúlyt fektetnek a pályák korszerűsítésére, illetve a síoktatás színvonalának emelésére.

5. Anyag és módszer

Empirikus kutatásomban mind kvalitatív, mind kvantitatív módszereket alkalmaztam. Kutatásomban adatgyűjtési módszerként tartalomelemzést, esettanulmányt, és szakértői mélyinterjúkat készítettem, melyeket az eredmények fejezetben szintetizáltam egymással. Az interjúalanyaim a két sípálya üzemeltetői voltak (Eplény, Mátrászentistván), illetve tartalomelemzésként a mennyiségi szekunder információkat két fő forrásból merítettem, a sielok.hu és a szakmai szervezetek internetes portáljainak adatait használtam fel. A szekunder adatok jó alapot adnak a kutatásnak, megszerzésük általában a primer kutatásoknál gyorsabb, olcsóbb, könnyebben hozzáférhető. Ezen a területen történtek már Magyarországon alapkutatások, felmérések ezért olyan módszert próbáltam alkalmazni, amit ezen a pontosabb információk elérése érdekében hatékonyabban lehet használni.

Előzetes kutatásaim során azt figyeltem meg a magyarországi síturizmus attrakcióival kapcsolatban, hogy bár a régió fejlesztési stratégiája tökéletesen bemutatja a jövőbeli elképzeléseket, sőt az állam is kiemelten kezeli ezen fejlesztési stratégiát, de azok megvalósítása nem feltétlenül eredményezi a vendégszám vagy a vendégéjszakák növelését. Kutatásomban azt szeretném kiemelni, hogy a két vezető sípálya szolgáltatási és feltételrendszere mennyiben tér el a többi hazai sítereptől, és emellett versenyképességüket egymáshoz viszonyítva. Ennek érdekében megalkottam egy döntési modellt speciálisan a síturistára (1. ábra).

Forrás: saját szerkesztés

Kutatási kérdések:

1. Mik azok a tényezők, melyek elengedhetetlenül fontosak egy sípálya profitorientált üzemeltetéséhez?
2. Mely sípályákat preferálják a belföldi síturisták és miért?
3. Mi befolyásolja a sípályák hóbiztosságát?
4. Mi lehet a megtérülés titka?

6. Sípályák rangsora

A hazai sípályák versenyképességének vizsgálatakor elsőként az elhelyezkedést vettem alapul. Itt is leginkább a pálya fekvését és szintkülönbségét vizsgáltam. Az így kapott sorrend alapján az első 10 helyszínt emeltem ki a jelenleg is működő 13 sípályából. Magasság szempontjából kiemelkedik Kékestető, hazánk legmagasabb pontja, a Sípark csak a negyedik, míg a Sáréna csak a hatodik helyen szerepel (1. táblázat). A hóbiztosság szempontjából a magasságnak fontos szerepe van, mert a hóagyúk is csak 0 fok alatt tudnak működni. Éppen ezért fontos volt vizsgálni a hóréteg vastagságát is. Eplényben és Mátraszentistvánon átlagosan 90 cm-t jelentettek az elmúlt szezonra, melyet egyetlen helyszín Sátoraljaújhely tudott csak 2 cm-rel meghaladni.

A szintkülönbség mérése a pályák esése és hossza szempontjából meghatározó. Mint tanulmányom elején említettem a síelők kedvelik a hosszú és változatos pályákat, ezért elengedhetetlen mérni ezen tényezőket. A szintkülönbség szempontjából az Intersport Sáréna a negyedik, míg a Sípark csak a nyolcadik helyet foglalja el a rangsorban, bár számottevő különbségeket nem mérhetünk (1. táblázat). Interjúalanyaim beszámoltak arról, hogy fontos olyan helyszínt választani a sípálya telepítésére, ahol a hely domborzati adottságai mellett a mikroklímája is megfelelő. A területnek vízgyűjtővel, vagy kiépítésének lehetőségével kell rendelkezni, illetve a további fejlesztési potenciálokat sem szabad figyelmen kívül hagyni.

1. táblázat: Magyarországi sípályák magassági adatai (m)

	Sítérep	Csúcsmagasság	Szintkülönbség
1.	Kékestető	1014	230
2.	Bánkút	970	170
3.	Nagy Hideg-hegy	850	270
4.	Mátraszentistván Sípark	821	145
5.	Dobogókő	700	178
6.	Intersport Sáréna - Eplény	530	197
7.	Sopron - Vasfüggöny Sífutópálya	520	160
8.	Pécsi Sípálya	510	140
9.	Sátoraljaújhely	480	230
10.	Tokaj - Kopasz-hegy	476	

Forrás: sielok.hu (saját szerkesztés)

A hóagyúk használatával a természetes hófelszínt jól meg lehet alapozni, a szezon kitolható és hóbiztosabb lehetőséget biztosít csapadékmentes időszakokban is a téli hónapokban (2. táblázat). A felsorolt sítérek közül Bánkút nem rendelkezik elegendő vízmennyiséggel a hóagyúzáshoz és tilos is, ezért nyitva tartása igen korlátozott volt az utóbbi 5 évben. A megkérdezések alkalmával kiderült az is, hogy ma már elengedhetetlen a hóagyúk használata a sípályák működtetéséhez. Eplényben például 2013-ban volt olyan időszak, amikor a hideg beálltával beindultak a hóagyúk, majd 2 hétig tudott üzemelni a pálya és

elolvadt a hó. A vállalkozás arra az időszakra veszteségesnek bizonyult, viszont Eplény elmondhatta, hogy olyankor nyitott ki, amikor a többi sípálya még zárva tartott.

2. táblázat: Hóagyúk száma sípályánként

Hely (abc)	hóagyúk száma (db)	ratrak (pályahelyreállító munkagép, db)
Bánkút	1	3
Eplény	9	1
Kékestető	2	2
Mátraszentistván	8	2
Szilvásvárad	1	1
Visegrád-Nagyvillám	2	2

Forrás: sioktatas.hu

A sielok.hu által gyűjtött hójelentés adatokból kiderül, hogy hány napot voltak nyitva a magyarországi sítérek. A táblázat azokat a havas napokat mutatja, amikor az adott síterepen legalább egy lift üzemelt (3. táblázat). A táblázat nem mutatja azokat az időszakokat, melyek esetében a meleg miatt a szezonban zárva kellett tartani a pályákat. Interjúalanyaim azt is elmondták, hogy azok a napok, amikor csak egy felvonó üzemel nem túl népszerűek a turisták körében, de az iskolai csoportoknak előre megszervezett időpontok miatt így is kifizetőbb a nyitva tartás, mintha a pénzt vissza kellene fizetni. Tehát veszteségminimalizáló elven működnek.

3. táblázat: 2009-2016. nyitvatartási napok száma (nap)

Sítere	09/ 10	10/ 11	11/ 12	12/ 13	13/ 14	14/ 15	15/ 16
Eplény	96	107	109	107	72	92	66
Mátraszentistván	90	86	91	106	50	89	46
Sátoraljaújhely	54	94	95	94	44	58	44
Kékestető	79	79	71	90	11	41	20
Visegrád	60	80	49	61	15	41	29
Bánkút	32	29	58	45	2	26	2
Szilvásvárad	42	37	31	36	6	11	0
Dobogókő	26	21	37	38	0	23	0
Pécs	40	4	24	31	13	28	4
Mátraszentlászló	22	5	27	17	0	0	0
Súr	31	11	15	0	0	0	0
Nagy Hideg-hegy	37	3	0	0	0	7	0
Tokaj	15	17	10	0	2	2	3
Zebegény	16	12	0	0	0	0	0
Dunakömlőd	0	0	14	3	4	0	1
Ajka	5	0	0	0	0	0	0

Forrás: sielok.hu

Mégis a sípályák együttes hosszát vizsgálva érdekes eredményt tapasztaltam. Míg az Eplényi sípálya szintkülönbségben csak a negyedik, sípályák hosszában már az első helyet foglalja el

(lesiklopályákat vizsgálva), Mátraszentistván pedig fej-fej mellett a harmadik. Így az a következtetés vonható le, hogy a szintkülönbség és a sípályák hossza között nincs összefüggés (4. táblázat).

4. táblázat: Sípályák teljes hossza nehézségi szintek szerint (km) és a liftek száma (db)

	Sítérep	Fekete pályák	Piros pályák	Kék pályák	Teljes hossz	Liftek száma
1.	Intersport Sáréna - Eplény	1,3	1	4,9	7,2	7
2.	Nagy Hideg-hegy	1,3	1,6	1,3	4,2	4
3.	Bánkút	1	0,5	1,5	3	1
4.	Kékestető	0,6	0,4	2	3	5
5.	Mátraszentistván Sípark	0,6	1,6	1,8	4	7
6.	Dobogókő	0,2	1	1	2,2	1
7.	Sátoraljaújhely	0,2	1,3	0,4	1,9	5
8.	Pécsi Sípálya	0	1,1	0	1,1	1
9.	Visegrád - Nagyvillám	0	0,5	1,2	1,7	8
10.	Dunakömlőd - Paks	0	0,4	0	0,4	0

Forrás: sielok.hu

A síliftek számát és kategóriáját abból a szempontból kell vizsgálni, hogy a nagy mennyiségű síelőt mennyire tudja elosztani a pályán és mekkora sorra kell számítani egy-egy hétvégén, vagy ünnepnap. A számuk és a hosszuk természetesen eltérő, vannak olyan terepek ahol több rövidebb, míg olyanok is megtalálhatóak, ahol hosszabb liftek is elérhetőek. A vizsgált sítérek 7-7 lifttel rendelkeznek egyaránt. a különbség mégis abban rejlik, hogy míg Mátraszentistván kizárólag húzóliftekkel rendelkezik, addig az Intersport Sáréna egy négyülős lifttel is büszkélkedhet (4. táblázat). A kényelmes liftezés kedveltebb a síelők körében, melyben eddigi tapasztalataim és interjúalanyaim is megerősítettek. Az ülőlifteket előszeretettel használják a turisták egyrészt azért, mert a feljutás nem megterhelő, másrészt így olyan kirándulók is fel tudnak jutni a tetőre, akiknek nincs sítalp.

Összefoglaltam, hogy az egyes területeken milyen nehézségű pályákat használhatnak az oda látogatók. A fekete pályák a legnehezebbek, a kihívást keresők ezeket kedvelik a legjobban. A Sárénában a fekete pálya az egyik leghosszabb hazánkban, de a Sípark is rendelkezik 0,6km hosszúval. Piros pályája, mely közepesen nehéz a síparknak van a legtöbb, bár mindkét pályarendszer rendelkezik FIS által minősített műlesikló pályával. Kék pályákban viszont Eplény bővelkedik a legjobban. Terepbejárás alkalmával megállapítottam, hogy a fekete pályák használhatósága a két sítérep vonatkozásában elenyésző. Eplényben a fekete pálya ugyan hóval borított, mégis a fekete része szinte minden esetben jeges és buckás. Mátraszentistvánon viszont a hóhiány az, ami nehezíti a fekete pálya használatát. Egy szezonban átlagosan kevesebb, mint tíz napot síelhető a pálya, legalábbis az elmúlt időszakok tendenciái ezt mutatták.

Ezért is lehetséges, hogy a hasonló infrastruktúrával és adottságokkal rendelkező két kiemelkedő pályarendszer közül mégis a síelők.hu népszerűségi - sok tényező alapján összeállított - kérdőívének értékelése szerint melyet 2016-ban végeztek, az eplényi pályarendszer nyerte. Az internetes felmérésből kiderül, hogy Magyarország legnépszerűbb

síterepe volt 2016-ban (5. táblázat). Az is megfigyelhető az előző évek felmérései alapján, hogy az ülőfelvonó megépülése és a pályarendszer kiszélesítése tette az első helyre a terepet.

5. táblázat: Sielok.hu népszerűségi rangsora

	Síterepe	Értékelés
1.	Intersport Sáréna - Eplény	3.4 / 1419
2.	Mátraszentistván Sípark	3.2 / 1356
3.	Sátoraljaújhely	3.1 / 168
4.	Visegrád - Nagyvillám	2.9 / 470
5.	Kékestető	2.8 / 747
6.	Tokaj - Kopasz-hegy	2.7 / 38
7.	Dunakömlőd - Paks	2.7 / 19
8.	Nagy Hideg-hegy	2.6 / 129
9.	Bánkút	2.5 / 433
10.	Dobogókő	2.5 / 329

Forrás: sielok.hu

A szolgáltatások és az árak aránya is szerepet játszik a síturista választásában, illetve a megbízható nyitva tartás is elengedhetetlenül fontos kérdés. Mivel a szolgáltatások mennyisége ezen a két síterepen a legbővebb és a nyitva tartott napok száma is a legtöbb, így az árak is a legmagasabbak, de még mindig sokkal olcsóbbak, mint egy szomszédos ország kisebb síterepei esetében (6. Táblázat).

6. táblázat: Liftjegyek ára (euro)

	Síterepe	Napijegy
1.	Pécsi Sípálya	8.11
2.	Nagy Hideg-hegy	9.73
3.	Dobogókő	12.97
4.	Sátoraljaújhely	13.29
5.	Bánkút	14.59
6.	Visegrád - Nagyvillám	15.89
7.	Kékestető	17.83
8.	Mátraszentistván Sípark	19.45
9.	Intersport Sáréna - Eplény	21.72

Forrás: sielok.hu

7. Összefoglalás

Összefoglalva hazánk kedvezőtlen adottságai és a globális felmelegedés, kiszámíthatatlan időjárás ellenére a síturizmusban megállja a helyét, sőt nemcsak a pályarendszerek fejlesztésében látom a fantáziát, hanem a sífaluk kiépítésében is, melyek elegendő és kényelmes szálláslehetőséget képesek biztosítani az adott síterepeken és megnövelhetik a tartózkodási időt is. Míg Kékestetőn már ezek a faházak rendszerek kialakultak és működnek, az általam vizsgált két síterepen még nem tökéletesen megoldott a vendégek elszállásolása. A fekete pályák használhatósága is megkérdőjelezhető. Míg Eplényben azért nehezen használható, mert olyan körülmények alakulnak ki, hogy már szinte balesetveszélyes, melyet tábla is jelez, addig a mátrai hóhiány miatt ritkán használható. A kiegészítő szolgáltatások

terén viszont sokat fejlődtek a magyar sípályák, már-már osztrák színvonal figyelhető meg mindkét pályarendszer esetében a hangulatos hüttékkal és körbárokka, síkölszöszövel és rendszeres programajánlatokkal.

Nagy előnyt jelent Eplény hosszított nyitva tartása (9.30-18.00) és esti sívelési lehetőségei, míg Mátraszentistván rövidebb nyitva tartással rendelkezik bár egy héten kétszer éjszakai kivilágítást is kínál a sívelőknek. A profitorientált működés szempontjából tehát elengedhetetlen a hóágyúk és pályagépek használata mellett olyan sokrétű szolgáltatáshalmazt kialakítani, melyet osztrák mintára már Eplény és Mátraszentistván is követ. Sátoraljaújhely próbál lépést tartani a szolgáltatások sokrétűségével, de nem teljesen a síturizmusra épít a fejlődés területén.

Hóbiztonságot jelent a pályákon a megfelelő mennyiségű víz megléte, a hóágyúk és megfelelő használatuk, a hó kezelése pályagépekkel és a megfelelő háttérmunkák, melyek az időjárás megfigyelésén alapulnak elsősorban. A siker titkát a szakemberek úgy fogalmazták meg, hogy követni kell a jó példákat és a rossz tapasztalatokból tanulni kell.

Remélhető, hogy a fejlesztések beváltják a hozzájuk fűzött reményeket és fellendítik a belföldi síturizmust, több éjszakai ott-tartózkodás vonzóvá válik ezzel fellendítve a terület turisztikai bevételeit és minőségi változást eredményez a desztinációnak. Megnöhet a hazai síturizmusba bekapcsolódók száma, hiszen egyre inkább tömegesen elérhetővé válik az eddig elit sportként emlegetett sívelés. Az önkormányzatok és a helyi turisztikai szervezetek harmonikus együttműködése az adott régió fejlődéséhez és egyben anyagi bevételeinek növekedéséhez vezethet, ha kellően összhangba kerül az állami és üzleti lehetőségekkel és igényekkel. Az iskolai testnevelésben is szerepe van, hiszen a mindennapos testnevelés outdoor irányzatainak kiszolgálására tökéletesen alkalmas. 2015-ben a travelo síturizmus az eplényi sípályát a legváltozatosabbnak, a mátraszentistvánit a legbarátságosabbnak kiáltotta ki.

Irodalomjegyzék

- Anthony, D. (1966): *Sport and tourism* for the Central Council of Physical Recreation in the UK. *Sport and tourism*.
- Babbie, E. (2003): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó, Budapest. 104-133; 190-243; 496-525.p.
- Bale, J. (1989): *Sports Geography*. E. and F. N. Spon: London.
- Bánhidi, M. (2007): Sporttudomány és turizmus. Magyar Sporttudományi Szemle 8. 30, (2) 32-38.
- Bató, M. (2004): *Az Európai Unió versenyképessége*; PhD-értekezés; Budapest
- Bokor, J. (2004): Sportturizmus és sportturisták. *Magyar Sporttudományi Szemle* 1, 7-9.
- Bokor, J. (2009): *A sportturizmus elméleti kérdései, A Szigetköz és az Irottkő Natúrpark sportturizmusa*. Savaria University Press, Szombathely
- Gammon, S. - Robinson, T. (2003): Sport and Tourism: A Conceptual Framework. *Journal of Sport Tourism* 8. 1, 21-26.
- Glyptis, S. A. (1991): Sport and tourism. In *Progress in Tourism, Recreation and Hospitality Management*, Cooper, C. (ed.). Belhaven: London, 3: 165-183.
- Hinch, T. D. - Highman, J. E. S. (2001): Sport Tourism: A Framework for Research. *The international Journal of Tourism Research* 3. 1, 45-58.
- McPherson, B. D. - Curtis, J. E. – Loy, J. W. (1989): The Social Significance of Sport. *Human Kinetics: Champaign, Illinois*.
- Nogawa, H. – Yamaguchi, Y. – Hagi, Y. (1996): An empirical research study on Japanese sport tourism in sport-for-all events: case studies of a single-night event and a multiple-night event. *Journal of Travel Research* 35(2):46±54.

- Piskóti I.–Dankó L.–Schupler H. (2002): *Régió- és településmarketing*. Budapest: KJK-KERSZÖV, 61-67.p.; 219-232.p.
- Piskóti,I.(2011): A megoldás, vagy csak divat? A turisztikai desztináció-menedzsment rendszer elvei és gyakorlati feladatai *In: Dankó,L (szerk.): Örökségértékek és turizmusfejlesztés – tudományos szimpózium 2011.05.20-21.*
- Piskóti,I. (2012): *Régió- és településmarketing: Marketingorientált fejlesztés, márkázás* Budapest: Akadémiai Kiadó, 400 p.
- Porter, M. E. (1993): *Versenystratégia*, Akadémiai Kiadó, Budapest
- Ritchie, J.R.B. - G.I. Crouch (2003). *The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective*, CABI Publishing, Wallingford, UK
- Smith, W. H. – Collins, W. H. (1988): *English Dictionary*. William Collins Sons & Co: Glasgow.
- Török, Á. (1999): A versenyképesség és a technológiamenedzsment, in: *Inzelt A. (szerk.): Bevezetés az innováció-menedzsmentbe*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, pp. 74–95.
- WTO. (1981): *Technical Handbook on the Collection and Presentation of Domestic and International Tourism Statistics*. World Tourism Organization: Madrid.
- Council of Physical Recreation
- Magyar Turizmus Zrt: Marketingterv 2013
- Sport XXI. Nemzeti Sportstratégia, 2007-2020

Internetes oldalak
www.sielok.hu
www.mti.hu
www.siarena.hu
www.sieljotthon.hu
www.index.hu
www.kormany.hu
www.vanat.net